

30.10.2017

Asia/15

§ 973

Helsingin kaupungin kuntapaikkatilanne

HEL 2016-009812 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Laura Kyntölä, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 36666
laura.kyntola(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää merkitä tiedoksi arvion kuntapaikkatilanteesta.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus asetti 5.5.2017 § 537 kertaluontoisen kuntapaikka-kiintiön enintään 10 lapsiperheelle vuodelle 2017. Kuntapaikkakiintiö päätettiin täyttää ensisijaisesti perheillä, joiden lapset ovat perusopetuksessa tai esiopetuksessa Helsingissä, joiden oleskelukunta on Helsinki ja jotka tosiasiallisesti asuvat Helsingin kaupungin vastaanotto-keskuksessa. Samalla kaupunginhallitus kehotti valmistelemaan lapsiperheiden kiintiötä vastaavan esityksen kuntapaikkakiintiöstä yksityismajoituksessa olevien lapsiperheiden osalta mahdollisimman pikaisesti ja tuomaan kuntapaikkatilanteen uudelleen arvioitavaksi kaupunginhallitukseen syksyllä 2017.

Kuntapaikkatilanne Helsingissä

Päätöksen kansainvälistä suojelua saavien osoittamisesta vastaanotto-keskuksesta kuntaan tekee järjestelmää valtion tasolla hallinnoiva Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus). Kunta

voi halutessaan tehdä ELY-keskuksen kanssa sopimuksen kansainvälistä suojelua saavien, muun muassa kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden, kuntaan osoittamisesta ja heidän kotoutumisensa edistämisestä.

Kansainvälistä suojelua saavat henkilöt voivat siirtyä kuntaan ELY-keskuksen hallinnoimalla kuntapaikalla tai omaehtoisella muutolla suoraan vastaanottokeskuksesta tai toisen kunnan alueelta. Suomessa vain noin kolmasosa siirtyy kuntaan kuntapaikalla ja pääosa kansainvälistä suojelua saavista suuntaa omaehtoisesti haluamalleen alueelle. Voimakkaimmin Helsingin kansainvälistä suojelua saava väestö kasvaakin vastaanottokeskuksista tapahtuvan omaehtoisen kuntaan siirtymisen ja muista kunnista saapuvien asukkaiden myötä. Myös Helsingissä yksityismajoituksessa olevat myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneet henkilöt jäävät pääasiallisesti Helsinkiin.

Elokuun 2017 loppuun mennessä Helsinkiin oli kuluvan vuoden aikana muuttanut 862 uutta kansainvälistä suojelua saavaa henkilöä kuntapaikkajärjestelmän ulkopuolella. Tämän lisäksi elokuun loppuun mennessä oli myönnetty 14 kuntapaikkaa avoimen sopimuksen perusteella. Avoimen sopimuksella tarkoitetaan sopimusta, jolla kaupunki ei sitoudu pysyvään määrälliseen kiintiöön, vaan vastaanottaa kansainvälistä suojelua saavia kuntapaikoille ELY-keskuksen pyynnöstä henkilöstöresursien ja asuntotilanteen sallimissa rajoissa. Tähän mennessä vuoden 2017 kuntapaikan saaneista seitsemän on ollut täysi-ikäisiä turvapaikanhakijoita, viisi ilman huoltajaa saapuneita alaikäisiä turvapaikanhakijoita ja kaksi henkilöä ihmiskaupan uhreja.

Keväällä 2017 asetetun kymmenen lapsiperheen kuntapaikkakiintiön osalta perheitä, joiden lapset ovat perusopetuksessa tai esiopetuksessa Helsingissä, joiden oleskelukuntana on Helsinki ja jotka asuvat Helsingin kaupungin vastaanottokeskuksessa, on sijoitettu kuntapaikalle toukokuun 2017 jälkeen yksi kolmelapsinen perhe. Kiintiöstä on osa käyttämättä, sillä myönteisen oleskeluluvan saaneita lapsiperheitä ei ole ollut tähän mennessä enempää vastaanottokeskuksissa.

Vastaanottokeskuksissa Helsingissä asui elokuun 2017 lopussa 28 päätöksistään odottavaa perhettä, joiden lapsista 32 oli koulutuksen tai varhaiskasvatuksen piirissä. Yksityismajoituksessa oli 43 lapsiperhettä, joiden lapsista 76 oli peruskoulussa, varhaiskasvatuksessa tai peruskouluun valmentavassa koulutuksessa. Sosiaali- ja terveystoimialan arvon mukaan tällä hetkellä Helsingissä yksityismajoituksessa olevista perheistä korkeintaan noin 10 perhettä tulee saamaan myönteisen turvapaikkapäätöksen. Yhtensä turvapaikanhakijoiden vastaanoton piirissä Helsingissä on syyskuun lopussa 1167 henkilöä. Heistä 926 oli yksityismajoituksessa.

30.10.2017

Kuntapaikkajärjestelmä ja yksityismajoituksessa asuvat kansainvälistä suojelua hakevat henkilöt

Helsingin kaupungilla on ELY-keskuksen kanssa voimassa oleva avoin sopimus kansainvälistä suojelua saavien vastaanottamisesta kuntaan, jonka kaupunginhallitus hyväksyi 19.9.2016 § 815. Pääsääntöisesti ELY-keskus ei pyri sijoittamaan kansainvälistä suojelua saavia henkilöitä kuntapaikkajärjestelmän kautta pääkaupunkiseudun kuntiin alueelle suuntautuvan itsenäisen muuton suuren määrän vuoksi. Täysi-ikäisten henkilöiden kohdalla ELY-keskus kysyy kuntapaikkaa avoimeen sopimukseen perustuen Helsingistä erityisesti kiintiöhätätapauksille sekä muissa erityisissä tapauksissa, kuten esimerkiksi sairaalahoitoa vaativan sairauden, sukupuolivähemmistöön kuulumisen tai henkilön tai hänen perheensä turvallisuuden vuoksi. Käytäntö koskee myös muita pääkaupunkiseudun kuntia.

ELY-keskuksen, kuntien, vastaanottokeskusten, Maahanmuuttoviraston sekä TE-toimiston yhteinen työryhmä on päättänyt, että kuntaan voi kuntapaikalle siirtyä vain suoraan vastaanottokeskuksista. Uudenmaan ELY-keskus noudattaa käytäntöä, joten Helsingissä yksityismajoituksessa asuvat henkilöt eivät ole kuntapaikkajärjestelmän piirissä. Helsingin kaupungin omilla kuntapaikkoja koskevilla linjauksilla ei ole vaikutusta ELY-keskuksen käytäntöön. Koska kaupunki ei voi myöntää kuntapaikkaa yksityismajoituksessa asuville lapsiperheille valtion viranomaisen käytännöstä johtuen, voimassa oleviin kuntapaikkoja koskeviin linjauksiin ei ole tarpeen tehdä muutoksia.

Myönteisen turvapaikkapäätöksen saamisen jälkeen kansainvälistä suojelua saavat henkilöt voivat itse valita asuinkuntansa riippumatta siitä, ovatko he olleet vastaanottoaikansa vastaanottokeskuksessa vai yksityismajoituksessa. Pääasiallisesti kansainvälistä suojelua saavat siirtyvätkin itse haluamaansa kuntaan kuntapaikkajärjestelmän ulkopuolella. Suojelua saavat ovat asuinpaikkansa valinnan jälkeen kuntalaisina oikeutettuja kaikkiin asuinkuntansa tarjoamiin palveluihin, esimerkiksi sosiaali- ja asumispalveluihin.

Asia on valmisteltu kaupunginkansliassa yhdessä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Laura Kyntölä, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 36666
laura.kyntola(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Sosiaali- ja terveystoimiala

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 15.05.2017 § 537

HEL 2016-009812 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti jatkaa kiintiopakolaisten sekä haavoittuvassa asemassa olevien täysi-ikäisten turvapaikan saaneiden henkilöiden vastaanoton osalta Helsingin kaupungin ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa avointa sopimusta ilman etukäteen sovittua jatkuvaa määrällistä kuntapaikkakiintiötä.

Samalla kaupunginhallitus päätti tehdä vuodelle 2017 kertaluontoisen kuntapaikkakiintiön enintään 10 lapsiperheelle. Kuntapaikkakiintiö täytetään ensisijaisesti perheillä, joiden lapset ovat perusopetuksessa tai esiopetuksessa Helsingissä, joiden oleskelukuntana on Helsinki ja jotka tosiasiallisesti asuvat Helsingin kaupungin vastaanottokeskuksessa.

Kaupunginhallitus kehottaa kiinteistöviraston asunto-osastoa yhdessä sosiaali- ja terveysviraston maahanmuuttoyksikön kanssa huolehtimaan kuntapaikan saaneiden henkilöiden asumisen järjestämisestä.

Samalla kaupunginhallitus kehottaa valmistelemaan vastaavan esityksen kuntapaikkakiintiöstä yksityismajoituksessa olevien lapsiperheiden osalta mahdollisimman pikaisesti. Lisäksi kaupunginhallitus kehottaa tuomaan kuntapaikkatilanteen uudelleen arvioitavaksi kaupunginhallitukseen syksyllä 2017.

Käsittely

15.05.2017 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:
Hannu Oskala:

Samalla kaupunginhallitus kehottaa valmistelemaan vastaavan esityksen kuntapaikkakiintiöstä yksityismajoituksessa olevien lapsiperheiden osalta mahdollisimman pikaisesti. Lisäksi kaupunginhallitus kehottaa

30.10.2017

tuomaan kuntapaikkatilanteen uudelleen arvioitavaksi kaupunginhallitukseen syksyllä 2017.

Kannattaja: Veronika Honkasalo

Äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Hannu Oskalan vastaehdotuksen mukaan

Jaa-äännet: 5

Arja Karhuvaara, Laura Kolbe, Lasse Männistö, Mika Raatikainen, Tatu Rauhamäki

Ei-äännet: 10

Veronika Honkasalo, Otso Kivekäs, Antti Koskela, Silvia Modig, Hannu Oskala, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Laura Rissanen, Pilvi Torsti, Mirka Vainikka

Kaupunginhallitus hyväksyi Hannu Oskalan vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 5 - 10.

08.05.2017 Pöydälle

16.01.2017 Palautettiin

09.01.2017 Pöydälle

19.12.2016 Pöydälle

19.09.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Laura Kyntölä, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 36666
laura.kyntola(a)hel.fi

Opetusvirasto 30.3.2017

HEL 2016-009812 T 00 01 06

Kaupunginhallitus on 16.1.2017 kokouksessaan palauttanut asian Helsingin kaupungin linjaus kansainvälistä suojelua saavien vastaanoton täsmäntämiseksi (§ 33) valmisteluun siten, että Helsinki myöntää kuntapaikan oleskeluluvan saaneille lapsiperheille, jotka ovat pääosan

30.10.2017

vastaanottoaikaa asuneet Helsingissä; tavoitteena on turvata lasten koulupolut ja perheiden nopea kotoutuminen. Kaupunginkanslia on pyytänyt opetusvirastolta kirjallista lausuntoa linjausmuutoksen vaikutuksesta perusopetuksen palveluihin ja resurssitarpeisiin.

Opetusvirasto toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tai perusopetuksessa olevien oppilaiden maassaolostatusta ei kerätä, koska se ei ole opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden ja Helsingin vastaanottokeskuksissa rekisteröityneinä asiakkaina olevien lasten tietoja vertaamalla voidaan kuitenkin arvioida, että Helsingin kaupungin peruskouluissa oppilaina on korkeintaan 40 turvapaikanhakijaa.

Linjausmuutoksen perusteena todettiin, että halutaan turvata lasten koulupolut. On huomattava, että perusopetukseen valmistava opetus, jonka piirissä yllä mainitut 40 turvapaikanhakijalasta ovat, tapahtuu harvoin näiden lasten omassa lähikoulussa, joten koulupolut muuttuvat joka tapauksessa perusopetukseen valmistavan opetuksen päätyttyä. Helsinkiin muuttaa tällä hetkellä myös paljon oleskeluluvan saaneita lapsiperheitä muista kunnista, joissa aloitetut koulupolut jatkuvat jouhevasti Helsingissä. Koulupolun näkökulmasta kuntapaikalla ei siis ole merkittävää vaikutusta.

Keskimääräinen perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaskohdainen hinta on 14 840 euroa/vuosi. Helsinki saa laskennallista korvausta jokaisesta perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevasta oppilaasta 1 186 euroa/ läsnäolokuukausi. Koska linjausmuutos koskee koulunsa jo aloittaneita turvapaikanhakijalapsia, ei tällä ole vaikutusta perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestämiseksi.

Kun kyseiset turvapaikanhakijalapsat siirtyvät perusopetuksen oppilaiksi ja saavat pysyvän kotiosoitteen Helsingistä, he siirtyvät oman alueen lähikoulun oppilaiksi normaalin oppilaaksiottoprosessin mukaisesti. Koulupolkunsa Helsingissä aloittaneiden turvapaikanhakijalasten määrä on pieni perusopetuksen oppilasmäärään (noin 37 000) suhteutettuna.

Opetusvirasto toteaa, ettei kaupunginhallituksen linjausmuutoksella ole merkittävää vaikutusta perusopetukseen valmistavan opetuksen tai perusopetuksen järjestämiseksi palveluiden tai resurssitarpeiden näkökulmasta.

Lisätiedot

Sari Ahola, opetuskonsultti, puhelin: 310 86212
sari.ahola(a)hel.fi

30.10.2017

Asia/15

Sosiaali- ja terveysvirasto 29.3.2017

HEL 2016-009812 T 00 01 06

Sosiaali- ja terveysvirasto antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden kuntaan sijoittamisen vaikutuksesta sosiaali- ja terveysviraston palveluihin ja resurssitarpeisiin.

Kohderyhmä

Turvapaikanhakijoiden kuntapaikkoja koskevan kaupunginhallituksen linjauksen (16.1.2017 § 33) piiriin kuuluvia oleskeluluvan saavia lapsiperheitä on Helsingissä arviolta noin 30 perhettä, joissa asuu noin 40 lasta. Arvioituun määrään sisältyvät turvapaikanhakijoina olevat perheet, joiden lapset ovat perusopetuksessa tai esikoulussa. Lisäksi perheiden oleskelukuntana on Helsinki ja he tosiasiallisesti asuvat Helsingin kaupungin vastaanottokeskuksessa tai yksityismajoituksessa Helsingissä. Perheiden tilanteet ovat kuitenkin turvapaikanhakuvaiheessa muuttuvia, jonka vuoksi yksilöityjä vastaanottopäätöksiä ei tässä vaiheessa kyetä tekemään.

Sosiaali- ja terveysviraston palvelut kansainvälistä suojelua saaville

Helsinkiin vakituisesti asumaan muuttavat ulkomaalaiset saavat sosiaalipalveluja samoin perustein kuin muutkin helsinkiläiset. Kiireetöntä terveydenhoitoa annetaan henkilöille, joiden kotikunta on Helsinki tai silloin kun Laki rajat ylittävästä terveydenhuollosta (2013/1201) tai kansainvälinen sosiaaliturva- tai muu sopimus velvoittaa hoidon antamiseen.

Maahanmuuttoyksikkö vastaa kansainvälistä suojelua tai siihen rinnasteisten perustein oleskeluluvan saaneiden henkilöiden vastaanoton järjestämisestä riippumatta siitä, onko kyse Suomeen ulkomailta tulevasta kiintiöpakolaisesta, turvapaikkaprosessin kautta oleskeluluvan saavasta henkilöstä tai pakolaisen perheenyhdistämisen kautta maahan saapuvasta henkilöstä.

Maahanmuuttoyksikön kansainvälistä suojelua saavien asiakkaiden vastaanotto ns. kuntapaikalle, jolloin kaupunki järjestää vastaanotettavalle pakolaiselle myös asunnon, perustuu EU:n neuvoston direktiiviin 2003/9. Direktiivi koskee turvapaikanhakijoiden vastaanoton vähimmäisvaatimuksia jäsenvaltioissa erityistarpeissa olevien henkilöiden osalta. Direktiivissä tunnustetaan haavoittuvassa asemassa oleviksi

henkilöiksi mm. alaikäiset, ilman huoltajaa tulevat alaikäiset, vammaiset, vanhuksset, raskaana olevat naiset, yksinhuoltajat, joilla on alaikäisiä lapsia, sekä kidutuksen, raiskauksen tai muun vakavan psyykkisen, fyysisen tai seksuaalisen väkivallan kohteeksi joutuneet henkilöt. Kuntatapaikkamenettelyn kautta tuetaan haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden kuntaan siirtymistä ensivaiheessa.

Maahanmuuttoyksikön järjestämiin alkuvaiheen vastaanottopalveluihin kuuluvat muun muassa asunnon järjestäminen kuntapaikan saaville, asunnon hankinnan muissa tilanteissa avustaminen ja tuki asumisessa, alkukartoitusten laatiminen, terveystarkastuksiin ohjaaminen, asiakkaiden palvelutarpeen ja toimintakyvyn arvioinnit, kotoutumissuunnitelmien tekeminen sekä erilaiset ohjaus-, neuvonta- ja arjen tuen palvelut.

Maaliskuussa 2017 maahanmuuttoyksikön asiakkuudessa oli 322 perhettä, joissa asui noin 700 lasta. Kaikille perheellisille asiakkaille tehdään perhekartoitus, jossa selvitetään laaja-alaisesti perheen nykytilanne ja perheen historia sekä lasten terveys ja hyvinvointi. Perhekartoituksessa sovitetaan yhteen perheenjäsenten kotoutumisen tavoitteita ja tuetaan psykoedukaation keinoin perheen arjen vakiintumista lapset yksilöllisesti huomioiden. Perhekartoituksen tekee sosiaalityöntekijä ja psykologi työparina kotikäynnillä haastatteleamalla koko perhettä.

Maahanmuuttoyksikkö ohjaa perheen peruspalveluihin tai varmistaa niiden tarkoituksenmukaisuuden perheen palvelutarpeiden mukaisesti. Aikuiset ohjataan pääasiassa kotoutumiskoulutukseen tai siihen rinnastettavaan omaehtoiseen koulutukseen. Lisäksi vanhempia tuetaan henkilökohtaisten tavoitteiden muodostamisessa ja koulutus- ja työuralla pääsemisessä yhteistyössä työ- ja elinkeinotoimiston kanssa. Oppivollisuusikäiset lapset ja nuoret ohjataan Helsingin valmistavaan opetukseen. Tarvittaessa asiakkaita ohjataan muihin kunnan palveluihin tai ostopalveluihin terveydenhoidon, kuntoutuksen, terapian tai jonkin erityispalvelun järjestämiseksi. Maahanmuuttajat tarvitsevat tavallista enemmän tukea löytääkseen tai päästäkseen esimerkiksi asianmukaisen terveyspalveluiden piiriin.

Asiakasryhmän erityistarpeita

Asiakasryhmän vanhemmat ja alaikäiset perheenjäsenet ovat usein erityisen tuen tarpeessa olevia henkilöitä ja lapsia, jotka ovat oikeutettuja sosiaalihuoltolain 42 §:n mukaiseen omatyöntekijään. Erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai muun asiakkaan omatyöntekijällä on oltava sosiaalityöntekijän kelpoisuus. Sosiaalihuoltolain 3 §:n mukaan erityistä tukea tarvitsevalla asiakkaalla tarkoitetaan henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia hakea ja saada tarvitsemiaan sosiaali- ja terveyspalveluja kognitiivisen tai psyykkisen vamman tai sairauden, päihteiden ongelmakäy-

tön, usean yhtäaikaisen tuen tarpeen tai muun vastaavan syyin vuoksi. Sosiaalihuoltolain mukaan erityistä tukea tarvitsee mm. lapsi, jonka kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä tai kehitystä tai joka itse käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään. Erityistä tukea tarvitsevaa lasta koskevaa sosiaalihuoltoa toteutettaessa lapsen omatyöntekijän tai muun lapsen sosiaalipalveluista vastaavan työntekijän tulee tavata lapsi asiakassuunnitelmaan tarkemmin kirjattavalla tavalla riittävän usein henkilökohtaisesti.

Kansainvälistä suojelua saavat ovat usein jo ennen Suomeen tuloaan traumatisoituneita ja aiemmin koetut sota- ym. traumat aktivoituvat monesti vasta myöhemmin, jopa silloin, kun muut asiat ovat kunnossa. Myös maahanmuuton jälkeen syntyneet olosuhteet lisäävät kuormitusta ja avuttomuuden kokemuksia erilaisessa yhteiskunnassa, vaikka henkilöllä muutoin onkin monenlaisia taitoja ja kykyjä. Paljon palvelutarpeita ja selvittelyä vaativia asioita liittyy myös seuraaviin arjen pulmiin:

- somaattinen kipu, johon ei löydy lääketieteellistä diagnoosia tai ratkaisua
- riippuvuudet (päihderiippuvuus, peliriippuvuus)
- henkilön kapea sosiaalinen verkosto tai vaikeus solmia sosiaalisia suhteita
- arjen hallinta ja itsenäisen asioimisen hankaluus ja hitaus (etenkin kiintiöpakolaisilla sekä luku- ja kirjoitustaidottomilla)
- uni-valverytmin, liikunnan, ravinnon, ilmaston ja kulttuurin vaikutus psykofyysiseen terveydentilaan; syömishäiriöt
- taloudellisen tilanteen ja arjen hallinnan vaikutus hyvinvointiin ja terveydentilaan

Sosiaalihuoltolain mukaan erityistä tukea tarvitsee mm. lapsi, jonka kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä tai kehitystä tai joka itse käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään. Maahanmuuttoon liittyvät olosuhteet lisäävät etenkin psyykkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin liittyvää erityisen tuen tarvetta. Myös muut, kuten arjessa ja suoriutumisessa olevat puutteet ja kasvuympäristön epävakaas, edellyttävät aktiivista työskentelyä. Perheissä ilmenee esimerkiksi perhedynamiikan häiriöitä, kuten yhden perheenjäsenen koko perheeseen tarttuvaa masennusta tai lasten vastuun korostumista perheen asioiden hoidossa.

Erityistä tukea tarvitsevan lapsen sosiaalihuoltoa toteutettaessa lapsen omatyöntekijän tai muun lapsen sosiaalipalveluista vastaavan työntekijän tulee tavata lapsi asiakassuunnitelmaan tarkemmin kirjattavalla tavalla riittävän usein henkilökohtaisesti. Sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja erityisen tuen tarpeessa olevalle lapselle ovat sosiaalityö, tukihenkilö tai tukiperhe, perhetyö ja vertaisryhmät. Lisäksi erityisen tuen

tarpeessa olevalle nuorelle voidaan tarjota asumisen tukea. Käytössä on myös akuuttineuvonpito sosiaalityön välineenä.

Kouluterveydenhuollossa käytännössä kaikkia asiakasryhmän lapsia tulee arvioida erityisen tuen tarpeen näkökulmasta. Lisäksi on huolehdittava mm. infektio-tautien seulonnasta, rokotusohjelman laatimisesta ja toteuttamisesta sekä tilattava vastaanottokäynneille tulkki. Terveydenhoitajan työajan tarve on arviolta 1,5-2 –kertainen, kun työskennellään maahanmuuttajataustaisen oppilaan kanssa.

Arviolta 15 prosenttia asiakasryhmän perheistä tarvitsee erityisen tuen palvelujen lisäksi lastensuojelun palveluja. Kansainvälistä suojelua saavat tarvitsevat myös psykiatrista tai psykoterapeuttista hoitoa traumaoireiden (dissosiaatiohäiriöt, irrationaaliset pelkotilat) lieventämiseksi. Kidutettujen tai vaikeasti traumatisoituneiden lasten hoitoa ei ole julkisessa terveydenhuollossa helposti saatavissa. Myös aikuisten hoidon tarpeeseen vastaava Kidutettujen kuntoutuskeskus on ruuhkautunut. Julkisen terveydenhuollon osaamista ja resursseja tulee näiltä osin vahvistaa. Tulkkien käyttö ja kulttuuriset eroavaisuudet aiheuttavat haasteita asiakasperheiden kanssa työskennellessä.

Resurssitarpeet

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus on turvapaikanhakijoiden määrän kasvun johdosta myönnettyllä kotoutumisen erillismäärärahalta kyennyt vastaamaan vuonna 2016 lisääntyneen asiakaskunnan palvelutarpeeseen. Asiakaskunnan kasvaessa edelleen entisestään jatkuvan omatoimisen muuton ja erillisten vastaanottopäätösten (alaikäisenä ilman huoltajaa saapuneet lapset sekä nyt esitetty perheiden vastaanotto) vuoksi, tulee sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskukselle varata myös riittävät resurssit, joilla turvataan vastaanotettaville perheille lakisääteiset palvelut. Resurssitarpeita arvioitaessa on huomioitava sosiaalihuoltolain veloitteet erityisen tuen tarpeessa olevien lasten ja henkilöiden palvelujen järjestämisessä.

Maahanmuuttoyksikön sosiaalityöntekijän asiakkuudessa on tällä hetkellä noin 140 taloutta, joista lapsiperheiden osuus on noin 25 prosenttia. Lapsiperheiden määrän kasvaminen lisää erityisen tuen tarpeessa olevien lasten määrää ja edellyttää vastuusosiaalityöntekijöiltä erityistä työskentelyä perheen lapsen kanssa vanhempien kotoutumisen edistämiseksi tehtävän työn lisäksi. Tämän vuoksi maahanmuuttoyksikköön tarvitaan lisää kaksi sosiaalityöntekijää ja yksi sosiaaliohjaaja 30 perheen vastaanottamista varten.

Kuntapaikan myöntäminen

Kuntapaikan myöntäminen edellä kuvatulle noin 30 perheelle on tarkoituksenmukaisinta toteuttaa kertauttona. Helsingin kaupungin vastaa-

30.10.2017

notto on tarkoitettu transit-toiminnaksi ja perheiden jääminen Helsinkiin samalla periaatteella pysyväisratkaisuna ruuhkauttaisi vastaanottojärjestelmän. Lisäksi Helsinkiin saapuu jatkuvasti muualta Suomesta oma-toimisesti oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita omatoimisesti, eikä ole odotettavissa, että omaehtoinen pääkaupunkiin muutto väheneisi lähivuosina. Edellisvuosien kasvanut turvapaikanhakijoiden määrä lisää viiveellä Helsinkiin muuttavien määrää.

Lausuntopyyntö

Kaupunginhallitus on 16.1.2017 (§ 33) kokouksessaan palauttanut asian "Helsingin kaupungin linjaus kansainvälistä suojelua saavien vastaanoton täsmentämiseksi" valmisteluun siten, että "Helsinki myöntää kuntapaikan oleskeluluvan saaneille lapsiperheille, jotka ovat pääosan vastaanottoaikaa asuneet Helsingissä; tavoitteena turvata lasten koulupolut ja perheiden nopea kotoutuminen".

Lisätiedot

Anne Kuvaja, erityissuunnittelija, puhelin: 310 43444
anne.kuvaja(a)hel.fi

Sari Karisto, etelän aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 37579
sari.karisto(a)hel.fi

Asuntolautakunta 16.03.2017 § 13

HEL 2016-009812 T 00 01 06

Lausunto

Asuntolautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden kuntaan sijoittumisen osalta:

Kuntapaikka vain lapsiperheille

Helsinki myöntää kuntapaikan oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijaperheille, jotka olivat tammikuussa 2017 asiakkaina Helsingin vastaanottokeskuksissa, ja joiden lapset ovat esi- tai perusopetuksessa Helsingissä. Tämä kertaluonteinen kuntapaikkakiintiö purkaa vuosina 2015 ja 2016 tulleiden turvapaikanhakijoiden suuresta määrästä johtuvaa painetta eikä se riko normaalia käytäntöä tai avaa koko valtioneuvoston kuntapaikkajärjestelmää. Myöntäessään kuntapaikan kaupunki on velvollinen osoittamaan asunnon kuntapaikan saaneelle henkilölle.

Tammikuussa 2017 oli Helsingin vastaanottokeskuksissa asiakkaina 60 perhettä, joista 29 asui vastaanottokeskuksissa ja 31 yksityismajoituksessa. Maahanmuuttoyksikön mukaan tällä hetkellä näistä perheistä enää noin 30 kuuluu kertaluonteisen kuntapaikkakiintiön piiriin.

Perheiden asuttaminen

Asunnot järjestetään mahdollisuuksien mukaan niiltä alueilta, joissa perheiden lapset ovat esi- tai peruskouluissa, jotta lasten koulupolut tulevat turvatuiksi. Joskus perheet joutuvat kuitenkin ottamaan vastaan tarjotut asunnot sijainnista riippumatta. Asuttaminen pyritään hoitamaan kaikkien perheiden osalta vuoden 2017 loppuun mennessä.

Kuntapaikan saaneet perheet asutetaan ensisijaisesti maahanmuuttoyksikön tukiasuntoihin. Asunto-osasto vastaa yhdessä maahanmuuttoyksikön kanssa asuttamisesta ja järjestää tarvittaessa osalle perheistä kaupungin vuokra-asunnon. Maahanmuuttoyksikkö selvittää perheiden tilanteet ja lähettää tiedot perheistä asunto-osastolle sekä varmistaa, että perheillä on voimassaolevat asuntohakemukset.

Esittelijä

osastopäällikkö
Markku Leijo

Lisätiedot

Marjo Tapana, apulaisosastopäällikkö, puhelin: 310 34222
marjo.tapana(a)hel.fi

Varhaiskasvatusvirasto 15.3.2017

HEL 2016-009812 T 00 01 06

Kaupunginhallitus on 16.1.2017 kokouksessaan palauttanut asian Helsingin kaupungin linjaus kansainvälistä suojelua saavien vastaanoton täsmentämiseksi (16.1.2017 §33) valmisteluun siten, että "Helsinki myöntää kuntapaikan oleskeluluvan saaneille lapsiperheille, jotka ovat pääosan vastaanottoaikaa asuneet Helsingissä; tavoitteena turvata lasten koulupolut ja perheiden nopea kotoutuminen".

Kaupunginkanslia pyytää varhaiskasvatusvirastolta kirjallista lausuntoa linjausmuutoksen vaikutuksesta varhaiskasvatuksen palveluihin ja resurssitarpeisiin.

Turvapaikan hakijana olevia valmistavaa esiopetusta saavia lapsia on tällä hetkellä päiväkotien esiopetusryhmissä yhteensä yhdeksän lasta. Esiopetuspaikan keskimääräinen vuosikustannus on 7 200 euroa. Lapsista kaksi on valmistavan esiopetuksen lisäksi iltapäivät varhaiskasvatuksessa, joka nostaa vuosikustannuksen 12 000 euroon lasta kohden.

Helsinki saa toteutuneiden kulujen lisäksi laskennallista korvausta jokaisesta vastaanotetusta alle 7- vuotiaasta lapsesta 6 845 euroa vuo-

30.10.2017

dessa, joka yhdeksän lapsen osalta on yhteensä 61 605 euroa. Näiden yhdeksän valmistavaa esiopetusta saavan turvapaikan hakijana olevan lapsen vuosikustannukset koulupolun turvaamiseksi esiopetuksesta alkuopetukseen on yhteensä noin 74 400 euroa. Määrästä noin 13 000 euroa vuodessa on laskennallisten korvausten lisäksi tulevia toteutuneita kustannuksia.

Lisätiedot

Pasi Brandt, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 310 42527
pasi.brandt(a)hel.fi